

Гаврилюк Р. М.

ВИШИВКА ВИЖНИЦЬКОГО МИСТЕЦЬКОГО ОСЕРЕДКУ: СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

746.3.016.4(477)“19/20”

Гаврилюк Р. М. Вишивка вижницького мистецького осередку: сучасна інтерпретація. У статті охарактеризовано особливості буковинської вишивки з художнього та професійного поглядів: орнаментальні мотиви, етно-генетичні та культуротворчі властивості, символіку, техніку виконання. На багатому фактологічному матеріалі досліджено традиційні та новаторські підходи в художній вишивці вижницької школи декоративно-ужиткового мистецтва. Введено в науковий обіг сучасні твори молодих талановитих майстрів буковинського регіону — випускників Вижницького коледжу прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкрібляка. В охарактеризованих творах переважають геометричні орнаменти. До найголовніших мотивів належать: коло, восьмипелюсткова розетка, хрест, сварга, квадрат, прямокутник, ромб, трикутник, меандр, пряма та ламана лінії, S-подібні мотиви. На основі традиційного орнаменту сьогодні студенти відділу художньої вишивки створюють сучасні високохудожні твори, які визначаються стильовою чистотою та високим естетичним смаком. Це жіночі та чоловічі блузи, настільники, серветки, скатерті, купони жіночих та чоловічих сорочок, обрядові рушники тощо.

Ключові слова: Вижниця, декоративно-прикладне мистецтво, вишивка.

Гаврилюк Р. Н. Вышивка вижницкого художественного центра: современная интерпретация. В статье охарактеризованы особенности буковинской вышивки с художественной и профессиональной точек зрения: орнаментальные мотивы, этно-генетические и культуротворческие свойства, символика, техники исполнения. На богатом фактологическом материале исследованы традиционные и новаторские подходы в художественной вышивке вижницкой школы декоративно-прикладного искусства. Введены в научный оборот современные произведения молодых талантливых мастеров буковинского региона — выпускников Выжницкого колледжа прикладного искусства им. В. Ю. Шкрібляка. В охарактеризованных произведениях преобладают геометрические орнаменты. К главным мотивам относятся: круг, восьмипелюстковая розетка, крест, сварга, квадрат, прямоугольник, ромб, треугольник, меандр, прямая и ломаная линии, S-образные мотивы. На основе традиционного орнамента сегодня студенты отдела художественной вышивки создают современные высокохудожественные произведения, которые отличаются стилиевой чистотой и высоким эстетическим вкусом. Это женские и мужские блузы, салфетки, скатерти, купоны женских и мужских рубашек, обрядовые полотенца и тому подобное.

Ключевые слова: Выжниця, декоративно-прикладное искусство, вышивка.

Gavryliuk R. The Embroidery of Vyzhnytsia artistic center: modern interpretation. The features of Bukovynian embroidery from artistic and professional views are characterized in the article: the ornamental motifs, the ethno-genetic and cultural creative properties, the symbols and the techniques of execution. The traditional and innovative approaches in the artistic embroidery of Vyzhnytsia school of decorative applied art have been researched on the base of rich factual material. The contemporary works of young talented masters of the Bukovynian area, the former graduates of Vyzhnytsia College of Applied Art named after V. Shkribliak, are introduced into scientific circulation.

Background. The problem of the revival of the national traditions of professional art is an important factor in the preserving the identity of the Ukrainian nation.

That is why the aim of our research is to record and introduce into scientific circulation the achievements of Vyzhnytsia school of decorative applied art of the second half of the 20th the beginning of the 21st century, which is an integral component of

the preserving of the Carpathian area folk art traditions. As the scientific research of the embroidery of Vyzhnytsia artistic center is limited, the thorough elaboration of the theme is very actual.

Objectives. To analyze the current trends in the development of Vyzhnytsia artistic center embroidery on the basis of the graduation papers of the students of Vyzhnytsia College of Applied Art named after V. Shkribliak.

Methods. The system approach was used when setting objectives, defining tasks and formulating the scientific novelty of the study. The method of systematization and analytical one was used in the process of studying special literature. For the chronological presentation of the history of Vyzhnytsia area artistic embroidery, the method of reconstruction was used.

Results. In the process of elaboration of the extensive theoretical material on the subject of research, a great number of the Ukrainian art critics works are considered. Olena Pchilka, a famous Ukrainian writer and ethnographer, was one of the first to explore the Ukrainian embroidery ornament. A thorough study of the Ukrainian folk embroidery was performed by T. V. Kara-Vasileva. Embroidery in all its varieties and as a widespread form of folk art, was considered and thoroughly analyzed by R. Zakharchuk-Chugai. The characteristic features of the Ukrainian embroidery ornamentation were studied by M. R. Selivachov, T. A. Nikolayeva and G. K. Tsybuliova and G. F. Gavrilova worked out the methods and techniques of basic general embroidery seams implementation. In the fundamental work M. Bilan, G. Stelmashchuk, “Ukrainian Dress” is presented the way of the formation and existence of the Ukrainian traditional system from ancient times till the 20th century, based on the extensive sources and factual material. The complexes of structures of all ethnographic regions of Ukraine are considered and determined the features of the national cut and sewing.

Varivonchik A. V. in her “Traditional folk embroidery as a component of the Ukrainian clothing” analyzes the problem of limited studies the problem in the Ukrainian art science and examines the importance of traditional embroidery in Ukrainian clothing of the 20th century.

The historical and cultural conditions of embroidery development are highlighted in the article according to source materials.

Conclusions. To sum up we have to note, that the purpose of the study of the graduates' theses was to highlight the features of the ornaments, used in the traditional Ukrainian embroidery nowadays. On the basis of the presented material, we can state that the revolutionary events in 2013–2014 and the military actions in the East of Ukraine are accompanied by the increase of the national consciousness, patriotism, and pride for the belonging to the Ukrainian nation. The progress towards it was not easy: the post-Soviet Ukraine has been convulsed for a long time by red flags, a sickle and a hammer, by the memory about the Bolshevik leaders, and so on. At the view of the historical truth, the artificially implanted ideals proved to be lengthy and were no longer concealed, but had become more and more evident in the world. The rethinking and modernization of the national costume began a long time ago. It is believed, that the first man, who dared to combine the national and the European clothing, was Ivan Franko, who put on a jacket over the embroidered shirt. The practice of wearing authentic embroidered shirt with jeans has become a special trend in the 21st century. But it would be desirable to have the opportunity see the contemporary quality and, at the same time, contemporary ensembles, symbolically filled with the contents of antiquity.

For the recent decades the Ukrainian folk embroidery has been appears at the international fashion podiums. The Ukrainian style is in fashion all over the world, so many local manufacturers of clothing, accessories and homemade textiles are looking for novel and interesting ideas for their implementation in our times.

In the first quarter of the XXI century, Ukrainian mass culture reveals the ancient skills of our ancestors, and it is very important for the Ukrainians to learn the true history of their own nation and to discover the authentic Ukrainian embroidered stitches. Nowadays, the graduates of applied art departments have got great opportunities to realize in full their knowledge and potential.
Keywords: Vyzhnytsia decorative and applied art, embroidery.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Проблема відродження національних традицій професійного мистецтва є важливим фактором збереження самобутності та ідентичності українського народу. Саме тому актуальність нашого дослідження полягає у фіксації та введенні в науковий обіг здобутків вижницької школи декоративно-ужиткового мистецтва другої половини ХХ — початку ХХІ століття, що є необхідною складовою збереження традицій народного мистецтва карпатського краю. З огляду на обмеженість наукових досліджень на тему художньої вишивки вижницького мистецького осередку, виникає потреба в ґрунтовному опрацюванні вказаної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У процесі опрацювання обширного теоретичного матеріалу з теми дослідження, розглянуто значну кількість праць українських мистецтвознавців. Цій темі присвячені численні історичні, літературні, фольклорно-етнографічні матеріали, дослідження краєзнавців, етнографів, істориків та мистецтвознавців. Перші відомості про традиційне вбрання гуцулів, зокрема і тих компонентів, які оздоблені вишивкою, містяться у працях дослідників І. Вагилевича [3], Я. Головацького [6], В. Шухевича [16] та ін. Саме завдяки дослідженням кінця ХІХ ст. та промисловим виставкам цього періоду сьогодні ми маємо в наявності предмети народного мистецтва, в тому числі й зразки вишивки в музейних збірках України та світу.

Однією з перших досліджувати орнамент української вишивки розпочала славетна українська письменниця та етнограф Олена Пчілка [14]. Ґрунтовні дослідження української народної вишивки здійснила Т. В. Кара-Васильєва [8; 13]. Вишивку в усіх її різновидах — як поширений вид народної творчості — розглянула та ретельно проаналізувала Р. В. Захарчук-Чугай [12]. Особливості орнаментики в українському вишиванні відстежували М. Р. Селівачов [11], Т. О. Ніколаєва [10], способи і техніки виконання основних загальних швів — Г. К. Цибульова, Г. Ф. Гаврилова [15]. У фундаментальній праці М. Білан, Г. Стельмашук «Український стрій» на обширному джерельному і фактологічному матеріалі представлено шлях формування і побутування українського традиційного строю від найдавніших часів до ХХ ст., розглянуто комплекси строїв усіх етнографічних регіонів України, визначено особливості народного крою і шиття [1]. У дисертації А. В. Варивончик «Традиційна народна вишивка як складова українського одягу (ХХ ст.)» аналізується малодосліджена у вітчизняній науці проблема, розглянуто значення традиційної вишивки в українському одязі ХХ ст.

Згідно з джерелознавчими матеріалами висвітлено історико-культурні умови розвитку вишивки в Україні [4; 5].

Особливу увагу вивченню символічної мови орнаментів саме буковинської вишивки й ткацтва приділено у виданні Настасії Марусик 2011 року. Авторка докладно розглядає «мудрі письмена», складені у неповторні візерунки [2, с. 3]. В однойменному альбомі авторка докладно розглядає символіку геометричного орнаменту, а також рослинного, орнітоморфного, зооморфного й антропоморфного орнаментів, не залишивши поза увагою також символіку кольорів. Хотілося б так само звернути увагу на розділ «Ідентичність орнаменту Буковинської Гуцульщини та Індіанців Америки».

У названих працях та публікаціях інших авторів на цю тему в розмаїтих аспектах висвітлюються питання зв'язку українського одягу з традиціями мистецтва вишивання, проте специфіка вишивки окремих регіонів України, серед яких Вижницький, поки ще чекає на своє окреме дослідження.

Ціль статті. На основі дипломних робіт випускників Вижницького коледжу прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкрібляка охарактеризувати сучасні тенденції в розвитку вишивки вижницького мистецького осередку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Карпатська (гуцульська, лемківська, бойківська) вишивка є цінним надбанням матеріальної та духовної спадщини українського народу, а також важливим джерелом вивчення його історії та культури. Орнаментальні мотиви вишиваних виробів саме цих регіонів доносять до нас елементи давніх знаків-символів. У традиційних виробках, оздоблених вишивкою, відображені особливості етно-генетичних та культуротворчих процесів.

Більшість мотивів для орнаменту українцям подарувала природа. Але тим, що всю природу зобразити за допомогою голки й нитки неможливо, визначають основні інтерпретації візерунків, які містять той чи інший елемент із широким смисловим навантаженням. Перш за все це геометричний (Гуцульщина, Поділля, Полтава) та рослинний (Буковина, Волинь, Поділля, Побужжя) орнаменти.

У зразках, створених майстринями Північної Буковини, зустрічаються зображення людей і тварин (зооморфний та антропоморфний види). Хоча така регіональна прив'язка не є остаточною: відомо, що по всій території України були розповсюджені весільні рушники з вишитими птахами і навіть символічно зображеними молодятами.

Значно пізніше, з налагодженням комунікації між регіонами і розвитком торгівлі, народився комбінований орнамент, який поєднує всі традиційні види в одне ціле. Він також є дуже поширеним у роботах сучасних майстрів.

Хотілося б звернути увагу на те, що Гуцульщина та Буковина навіть сьогодні, на початку ХХІ століття, зберігають рудименти прадавніх вірувань, звичаїв та обрядів. Навіть тепер у вишивці поширеною є традиція оздоблення орна-

ментальними мотивами найвразливіших місць одягу — горловини, верхньої плечової частини рукавів (уставки, манжетів), а також подолу.

Нині ми вже не звертаємо уваги на оберегові властивості тканини, одягу та його декорування. Проте в житті давніх українців ритуальне застосування тканин в обрядовій сфері, пов'язаній із народженням, життям і смертю людини, мало велике значення [7, с. 92].

Сьогодні, як і колись, гуцульська вишивка вирізняється своєю яскравою різноманітністю. Про глибокі художні традиції гуцульської одягової вишивки можна говорити на основі багатьох збережених зразків вишивки кінця XVIII — початку XIX століття [7, с. 123].

В охарактеризованих нижче творах (дипломних роботах випускників Вижницького коледжу прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкрібляка) переважають геометричні орнаменти. Усі елементи — цілісна система знаків символів. Саме геометричний орнамент по праву вважається найдавнішим із типів орнаментів. Про це свідчать архаїчні знаки-символи, які збереглися у первинному стані в писанковому зорі [2, с. 8]. До найголовніших мотивів геометричних орнаментів належать: коло, восьмипелюсткова розетка (саме її ми спостерігаємо у студентських роботах), хрест, сварга, квадрат, прямокутник, ромб, трикутник, меандр, пряма та ламана лінії, S-подібні мотиви.

Ми згадали лише найхарактерніші й найчастіше інтерпретовані сьогодні символи та знаки, вивченню яких можна присвятити цілі монографії. Звичайно ж, у кожному регіоні побутували свої характерні зори, композиції та схеми розміщення орнаментальних мотивів, улюблені кольорові гами, проте певна загальна картина звичаїв та правил декорування художніх тканин класична для всіх регіонів. Отже, зупинимось на традиційній та сучасній вишивці вижницького мистецького осередку.

Відділ художньої вишивки у Вижницькому коледжі прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкрібляка створений 1940 року і є одним із провідних відділів. В основу його розвитку покладено традиційну народну вишивку багатьох регіонів України: Буковини, Галичини, Поділля, Полтавщини, Волині, Закарпаття та ін.

На основі традиційного орнаменту сьогодні студенти відділу створюють сучасні високохудожні твори, які вирізняються стильовою чистотою та високим естетичним смаком. Це жіночі та чоловічі блузи, настільники, серветки, скатерті, купони жіночих та чоловічих сорочок, обрядові рушники тощо [9, с. 114].

Для ілюстрування традицій та інновацій у розвитку школи вишивки Вижницького коледжу прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкрібляка було обрано низку дипломних робіт випускників закладу, котрі можна умовно поділити на кілька підгруп за їх функціональним призначенням: утилітарні речі (скатертини, серветки, рушники), одяг (дитячий, чоловічий та жіночий) та церковні тканини (хоругви, знамена).

Колекція дитячого одягу сучасної інтерпретації етностроїв Марії Делеган (кер. З. В. Сірецька, 2015) витримана у біло-рожевій гамі, з використанням тканин, які вирізняються також і своєю фактурою, що дозволило надати легкості певним елементам (комірці, які обрамляють трикутний та округлий вирізи горловин, легкі рукавички-ліхтарики та рюші-фальбанки, так звані баски, на поясі).

Розміщення вишивки є загалом традиційним для українського одягу: акцентовані горловина, пілочка та поділ виробів. Орнамент, розміщений на поясі, наче імітує крайку. У роботі використано техніки вишивки: косий хрестик і штапівка. Матеріали — лавсан, габардин, органза, муліне (іл. 1).

У своїй дипломній роботі Ірина Андрійчук та Уляна Слижук (кер. Т. К. Кройтор, 2014) представили жіночий ансамбль, що складається з довгої жіночої сорочки й поясного одягу: вишитої плахти та крайки. Орнаментация сорочки класичного крою витримана у кращих зразках вишивки гірських районів Буковини. Сорочка — традиційного тунікоподібного крою, з рукавами «реглан», призбирана на вузький комір-стійку. Декор розміщений на пілочці та по всьому тлу рукавів, утворений стилізованими рослинно-геометризованими квітучими гілочками. Жіночий поясний одяг «Музика гір» складається з плахти (два полотнища) та пояса. Оздоблення, утворене складним кольоровим ритмом, надає виробам яскравого неповторного звучання. У роботі над ансамблем використано такі техніки виконання, як косий хрестик, занизування, ретязь, мережки «схрещений прутик» та «сновка».

Основними орнаментальними мотивами виступають зірки та зигзагоподібні ламані мотиви дерева. Матеріали — бавовна з лавсаном, льон із лавсаном, муліне (іл. 2).

Робота Аліни Загул (кер. Т. К. Кройтор, 2016) представлена у вигляді жіночого кептара «Гірські акорди» з комірцем-стійкою, на прихованих застібках-гачках до самого низу. Робота виконана за кращими зразками верхнього традиційного одягу населення Карпат. Авторка поєднала сучасний крій із традиційним розташуванням декору, який вдало підпорядкувала конструкції виробу. Рясно декорована пілочка із застосуванням на кожній стороні двох широких геометричних вертикальних рядів рапортного зору, вписаних у ромб орнаментів та кількох смужок дрібних орнаментальних мотивів. Переважаюча кольорова гама — жовто-зелена із застосуванням червоного та коричневого кольорів кількох відтінків. Аналогічний взір з жовто-коричневих ромбів із зеленою обводкою окантовує весь виріб. Вишивку виконано у техніці косий хрестик. Матеріали: гардинна тканина, тафта, муліне (іл. 3).

Робота Валентини Лейби (кер. З. В. Сірецька, 2014) — ансамбль жіночого одягу — складається з довгої сорочки білого кольору, кептарика на чорному хутрі та стилізованої червоної асиметричної спідниці-запаски на широкому поясі, розроблених на основі буковинського народного одягу. Сорочка прикрашена вишивкою за кла-

сичною схемою розміщення орнаментальних мотивів. Рясно вишиті геометричними узорами перед та плічка рукавів, між плічками та манжетами — менші зірки, вишиті наче в польоті, легко, проте ритмічно. Орнаментальний мотив — класичні восьмикутні зірки, створені перетином двох перпендикулярних ліній. Акцентовано вишивкою манжети та поділ. Кептарик декоровано аплікацією, кольоровими балабонами створено акценти на грудях, пришитих кишнях та по краю спідниці-запаски. Колористична гама вишивки об'єднує всі елементи строю за рахунок яскраво-червоного, жовтого та коричневого кольорів. Матеріали: бавовна з лавсаном, габардин, кашемір, муліне, акрил (іл. 4).

Іоланта Павлюк (кер. З. В. Сірецька, 2016) виконала жіночу блузу сучасного крою з відкладним комірцем, вишивним рукавом із манжетами на гудзиках, виточками, на двосторонній застібці-змійці; по низу блуза та манжети оброблені мереживом. У виробі поєднано сучасне та класичне розміщення декорованих площин. Класичною вишивкою декоровані комірець і манжети. Проте вертикальні рапортні орнаментальні мотиви на рукавах та плічці блузи з почерговим використанням мережки та вишивки сміливо можемо віднести до сучасного трактування. Колористично переважає сіро-зелена гама з квітковими акцентами тілесно-рожевого кольору. У роботі використано техніки подвійного косоного хрестика, мережку з настилом та гачкування (іл. 5).

Яна Василенюк (кер. З. В. Сірецька, 2014) створила ансамбль молодіжного жіночого одягу, що складається з довгої сорочки сучасного крою з круглою горловиною та спідниці на широкому поясі, що імітує полтавську крилату плахту. Розміщення орнаментального декорування на виробі поєднує в собі класичне та сучасне бачення. Рясно декоровані перед, плічка рукавів та центральна частина низу сорочки. Вишивкою також підкреслено функціональні моменти крою спідниці. Колористична гама — сонячна, жовто-багряна з рядом елементів, виконаних зеленим кольором. У вишивці використано такі техніки, як штапівка, пряма лиштва, мережка «схрещений прутик», що створює чітку вертикальну ритміку. Тканини — габардин білого кольору, Mugano Lugana світло-зеленого кольору; нитки — муліне (іл. 6).

Дипломна робота Віри Гончар (кер. З. В. Сірецька, 2014) — рушник. Виріб вишито акриловими нитками на домотканому полотні, декоровано вишивкою у техніці косий хрестик. Геометричні орнаментальні мотиви вписані у великі та малі ромби й трикутники. Колористична гама — коричнево-зелена з синіми та жовтими акцентами у центральних частинах рапортної композиції. Між верхнім і нижнім рядами основного малюнка розміщені вертикальні легкі смуги з більших та менших сіро-синіх ромбів, що підкреслюють видовжені форми твору й надають певної легкості декорованій частині рушника. Матеріали виконання: домоткане полотно, акрил (іл. 7).

Юлія Косован (кер. Н. С. Осташек, 2015) виконала жіноче пальто чорного кольору (ймовірно,

автор проекту відштовхувався від традиційної форми одягу — сердака, про що говорить розміщення орнаменту). Сучасний крій із рельєфними виточками, вишивними рукавами, прихованою застібкою. Вишивка розміщена традиційно. По краях виробу зроблена кольорова обмітка червоного та білого кольорів. Груди, поділ та низ рукавів декоровані рослинними квітковими орнаментами, у котрих симетрично розташовані великі та менші восьмипелюсткові квіти яскравої червоно-жовтої та рожевої гама, а також заокруглені бутони-пуп'янки. Вишивку виконано технікою декоративної гладі, що нехарактерно для даного регіону, проте геометризація рослинної орнаментики наштовхує на пошук прототипів даних зображень у розмаїтті сорочок Чернівецької області. Матеріали — пальтова тканина, акрил.

Дипломна робота Таїсії Паучек (кер. Д. О. Козубовський, 2015), представлена у формі скатертини, виконаної на основі зібраних матеріалів Буковинської Гуцульщини. Виріб квадратної форми (1,5 × 1,5 м), з білими китицями. По краю розміщено рослинно-геометризований орнамент, виконаний у техніці косий хрестик. Колористична гама — коричнево-зелена з блідо-жовтими вкрапленнями. Між двома рядами мережки «роздільний прутик» (що в народній вишивці часто застосовується самостійно, а також як обмежувальна лінія) в орнаментальних смугах розміщено рапортний орнамент, що складається з трьох видів розеток, схожих на завітчані хрести. Матеріали — бавовна з лавсаном, муліне (іл. 8).

Висновки з даного дослідження. Відділ художньої вишивки у Вижицькому коледжі прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкрібляка є одним із провідних. В основу розвитку відділу покладено традиційну народну вишивку багатьох регіонів України: Буковини, Галичини, Поділля, Полтавщини, Волині, Закарпаття та ін.

Орнаментальні мотиви вишиваних виробів вижицького мистецького осередку доносять до нас елементи давніх знаків-символів. У традиційних виробках, оздоблених вишивкою, відображені особливості етно-генетичних та культуротворчих процесів. Більшість мотивів для орнаменту українцям подарувала природа. Це зооморфні, антропоморфні та рослинні орнаменти. Також одним із найпоширеніших видів є геометричний орнамент, у якому в символічній формі втілено світоглядні та естетичні програми давнього населення України. З налагодженням комунікації між регіонами і розвитком торгівлі народився комбінований орнамент, який поєднує всі традиційні види в одне ціле. Він є поширеним у роботах сучасних майстрів.

Сьогодні, як і колись, буковинська вишивка вирізняється своєю яскравою різноманітністю. На основі традиційного орнаменту сьогодні студенти відділу художньої вишивки створюють високохудожні роботи, які визначаються стильовою чистотою та високим естетичним смаком. У дипломних роботах М. Делеган, І. Андрійчук, У. Слижук, А. Загул, В. Лейби, І. Павлюк, Я. Василенюк, Ю. Косован втілені кращі традиції буковинської

Іл. 1. М. Делеган (кер. З. В. Сірецька). Колекція дитячого одягу сучасної інтерпретації етностроїв. 2015

Іл. 2. І. Андрійчук, У. Слижук (кер. Т. К. Кройтор). Жіночий ансамбль: сорочка й поясний одяг. 2014

Іл. 3. А. Загул (кер. Т. К. Кройтор). Жіночий кептар «Гірські акорди». 2016

Іл. 4. В. Лейба (кер. З. В. Сірецька). Ансамбль жіночого одягу: сорочка, кептарик, запаска на широкому поясі. 2014

вишивки. Розміщення вишивки в одягових виробках є загалом характерним для українського народного строю: акцентовані горловина, пілочка та поділ виробів. Дипломні роботи В. Гончар та Т. Паучек втілюють традиції буковинських вишитих виробів побутового вжитку — це скатертина та рушник. У них застосовано властиві мистецькому осередкові композиційні схеми та

орнаментальні мотиви рослинно-геометричного характеру. Від автентичних зразків музейного характеру сучасні твори вирізняються зміною кольорової гами вишивки, застосуванням нових фабричних тканин на синтетичній основі, акрилових ниток для вишивки.

Перспективи подальших розвідок. Стаття входить до циклу наукових публікацій, які

Лл. 5. І. Павлюк (кер. З. В. Сірецька). Блуза. 2016

Лл. 6. Я. Василенюк (кер. З. В. Сірецька). Ансамбль молодіжного жіночого одягу: сорочка, спідниця на широкому поясі. 2014

Лл. 7. В. Гончар (кер. З. В. Сірецька). Рушник. 2014

Лл. 8. Т. Паучек (кер. Д. О. Козубовський). Скатертина. 2015

висвітлюють різні аспекти розвитку художньої освіти Буковини і складають окремі напрямки дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства, в кінцевому результаті становитимуть цілісне наукове дослідження на тему «Традиції та новаторські творчі концепції в сучасному декоративно-ужитковому мистецтві (на прикладі вижницької школи)».

Література:

1. Білан М. С. Український стрій [Текст] / М. С. Білан, Г. Г. Стельмашук ; Львівська нац. академія мистецтв. — Львів : Фенікс, 2000. — 326 с.
2. Буковинське вишиття і ткацтво. Знаки-символи [Текст] : [книга-альбом]. — К. ; Чернівці : Б. в., 2011. — 80 с. : іл.
3. Вагилевич І. Берди — в Уричі [Текст] / Іван Вагилевич // Подорожі в Українські Карпати : зб. / Упор. і вступна стаття М. А. Вальо. — Львів : Каменяр, 1993. — С. 102–113.
4. Варивончик А. В. Символи народного мистецтва у творчості народних майстрів Буковини та Прикарпаття [Текст] / А. В. Варивончик // Традиція і культура : матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 16–17 грудня 2005 р.). — К., 2005. — С. 9–10.
5. Варивончик А. В. Традиційна народна вишивка як складова українського одягу (XX ст.) [Текст] : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Варивончик Анастасія Віталіївна. — К. : Б. в., 2011. — 19 с.
6. Головацький Я. О костюмах или народном убранстве русинов или русских в Галичине и Северо-восточной Венгрии [Текст] / Я. Головацький. — СПб. : Тип. А. А. Краевского, 1868. — 67 с.
7. Гуцульська вишивка : з колекції Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського [Текст] : [монографія] / [Д. Пожоджук та ін.] ; заг. ред. : Олена Никорак. — К. : Родовід, 2010. — 200 с. : іл. — ISBN 978-966-7845-52-0.
8. Кара-Васильєва Т. Історія української вишивки [Текст] = History of ukrainian embroidery : книга-альбом / Тетяна Кара-Васильєва. — К. : Мистецтво, 2008. — 464 с. — ISBN 978-966-577-188-3.
9. Козубовський Д. О. Вижницький коледж прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкрібляка [Текст] / Д. О. Козубовський. — Чернівці : Митець, 1997. — 120 с. : іл.
10. Ніколаєва Т. О. Український костюм. Надія на ренесанс [Текст] / Т. О. Ніколаєва. — К. : Дніпро, 2005. — 320 с. : іл. — ISBN 966-578-195-2.
11. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) [Текст] : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів мистецтва / М. Р. Селівачов. — К. : Редакція вісника «АНТ», 2005. — 400 с. — ISBN 966-340-083-8.
12. Українська вишивка [Образотворче вид.] : альбом / упоряд. Р. В. Захарчук-Чугай. — Львів : Аверс, 2008. — 72 с. : іл. кольор. — ISBN 966-8386-09-4.
13. Українська вишивка [Образотворче вид.] : альбом / авт. тексту та упоряд. Тетяна Кара-Васильєва. — К. : Мистецтво, 1993. — 264 с. : іл. — ISBN 5-7715-0449-1.
14. Український народний орнамент [Текст] : вишивки, тканини, писанки : зібрала Ольга Петрівна Косач-Драгоманова (Олена Пчілка). Вип. 8 / вступ. ст. Н. Сташенко, уклад. В. Комзюк, Н. Пушкар. — [Репр. відтворення 1-го вид. 1876 р.]. — Ковель : Ковельська міська друкарня, 2010. — 36 с. : іл.
15. Цибульова Г. К. Ручне вишивання [Текст] / Г. К. Цибульова, Г. Ф. Гаврилова. — К. : Техніка, 1982. — 55 с.
16. Шухевич В. Гуцульщина [Текст] : у 5 ч. / Володимир Шухевич. — [Репринтне видання 1889 і 1901 pp.]. — Верховина : Журнал «Гуцульщина», 1997. — Ч. 1–2. — 352 с.

References:

1. Bilan, M. S. & Stelmashchuk, H. H. (2000). *Ukrainskyi strii*. Lviv : Feniks, 2000. (In Ukrainian).
2. *Bukovynske vyshytta i tkatstvo. Znaky-symvoly* [Bukovinskoe embroidery and weaving. Symbols]. (2011)/ Kyiv & Chernivtsi : n. ed. (In Ukrainian).
3. Vahylevych, I. (1993). Berdy — v Urychi. *Podorozhi v Ukrainski Karpaty — Travel to the Ukrainian Carpathians*. (M. A. Val'o, comp.), (pp. 102–113) Lviv : Kameniar. (In Ukrainian).
4. Varyvonchuk, A. V. (2005). Symvoly narodnoho mystetstva u tvorchoosti narodnykh maistriv Bukovyny ta Prykarpattia. In *Tradyttsiia i kultura : Proceedings of Mizhnarodna naukova konferentsiya (Kyiv, 16–17 hrudnia 2005 r.) — International Scientific Conference*, (pp. 9–10). Kyiv. (In Ukrainian).
5. Varyvonchuk, A. V. (2011). Tradyttsiina narodna vyshyvka yak skladova ukrainskoho odiahu (XX st.) [Traditional folk embroidery as a component of Ukrainian clothing (XX century)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv. (In Ukrainian).
6. Golovats'kiy, Ya. (1868). *O kostyumakh ili narodnom ubranstve rusinov ili russkikh v Galichine i Severo-vostochnoy Vengrii* [About costumes or folk decorations of Rusyns or Russians in Galicia and northeastern Hungary]. St. Petersburg : Tip. A. A. Kraevskogo. (In Russian).
7. Nykorak, O. (Ed.). (2010). *Hutsulska vyshyvka : z kolektzii Natsionalnoho muzeiu narodnoho mystetstva Hutsulshchyny ta Pokuttia imeni Y. Kobryns'koho* [Hutsul Embroidery : From the Collection of the Kobrynky National Museum of Folk Art]. Kyiv : Rodovid. (In Ukrainian).
8. Kara-Vasyliieva, T. (2008). *History of ukrainian embroidery*. Kyiv : Mystetstvo. (In Ukrainian, in English, resume in English, in Russian & French).
9. Kozubovskiy, D. O. (1997). *Vyzhnytskyi koledzh prykladnoho mystetstva im. V. Yu. Shkribliaka* [Vyzhnytsky College of Applied Arts named after V. Yu. Shkriblyak]. Chernivtsi : Mytets. (In Ukrainian).
10. Nikolaieva, T. O. (2005). *Ukrainskyi kostium. Nadiia na renesans* [Ukrainian costume. Hope for the Renaissance]. Kyiv : Dnipro. (In Ukrainian).
11. Selivachov, M. R. (2005). *Leksykon ukrainskoi ornamentiiky (ikonohrafiia, nominatsiia, stylistyka, typolohiia)* [Lexicon of Ukrainian ornamentation (iconography, nomination, stylistics, typology)]. Kyiv : Redaktsiia visnyka "ANT". (In Ukrainian).
12. Zakharchuk-Chuhai, R. V. (Comp.). (2008). *Ukrainska vyshyvka* [Ukrainian embroidery]. Lviv : Avers. (In Ukrainian).
13. Kara-Vasyliieva, T. (Comp.). (1993). *Ukrainska vyshyvka* [Ukrainian embroidery]. Kyiv : Mystetstvo. (In Ukrainian, Summary and list of illustrations in Russian, English, French & German).
14. Kosach-Drahomanova, O. P. (2010). *Ukrainskyi narodnyi ornament : vyshyvky, tkanyny, pysanky* [Ukrainian folk ornament : embroidery, fabric, pysanky]. (Introductory article of N. Stashenko, V. Komziuk & N. Pushkar, comps). (Reprinted reproduction of the 1st ed. of 1876). (Issue 8). Kovel : Kovel'ska miska drukarnia. (In Ukrainian).
15. Tsybulova, H. K. & Havrylova, H. F. (1982). *Ruchne vyshyvannia* [Hand embroidery]. Kyiv : Tekhnika. (In Ukrainian).
16. Shukhevych, V. (1997). *Hutsulshchyna* [Hutsulshchyna] : in 5 parts. (Reprint ed. of 1889 and 1901). (Parts 1–2). Verkhovyna : Zhurnal "Hutsulshchyna".

12.02.2018